

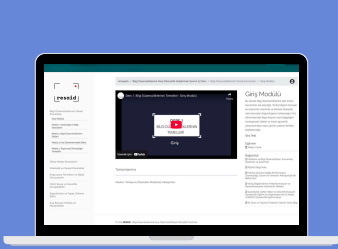
BİLGİ DÜZENSİZLİKLERİNE KARŞI ÇOCUKLARLA ÇALIŞMAK: NEREDEN BAŞLAMALI?

Çocuklarla Doğru-Yanlış Bilgiyi Ayırt Etme Üzerine
Çalışmak İsteyen Tüm Yetişkinler İçin Basit Adımlar

KENDİNİZİ GÜÇLENDİRİN!

1

- Bilgi düzensizliklerine karşı kendinizi güçlendirin. [RESAİD Bilgi Düzensizliklerine Karşı Dirençlilik Çevrim İçi Ders](#) ve [Dijital Oyunlarımız](#) ile bir başlangıç yapabilirsiniz.

- Güncel doğrulama araçlarını inceleyin. [Google Lens](#), [TinEye](#) ve [InVid](#) gibi araçların nasıl kullanıldığını öğrenin.
- Konuya ilişkin üretilmiş diğer kaynakları ([Öğretmenden Öğretmene El Kitabı](#), [Data Detox x Youth](#) gibi) takip edin.

KAYNAĞI MERCEK ALTINA ALIN:

2

“KİM SÖYLÜYOR?”

Çocuklarla her bilgi için şunları sormanın önemi hakkında konuşun:

- Bunu kim söylüyor? (Gazeteci mi, uzman mı, anonim bir hesap mı?)
- Tarih ne? Eski bir haber yeniymiş gibi dolaşıma girmiş olabilir.
- Bu kişi/kurum bu konuda uzman mı?
- Bu içerik hangi amaçla paylaşılmış olabilir?

KANIT TALEP EDİN

3

Her iddia kanıt gerektirir. Çocuklarla “Bu bilgi hangi kanıtlara dayanıyor?” sorusunu sormanın önemi hakkında konuşun.

Bunun için birlikte:

- Aynı haberi farklı kaynaklardan kontrol edebilirsiniz.
- Teyit.org, Doğruluk Payı gibi doğrulama platformlarına bakabilirsiniz.
- Bilimsel iddialarda uzman görüşü ya da resmi kurum açıklaması olup olmadığını inceleyebilirsiniz.

DİJİTAL HİLELERİ BİRLİKTE KEŞFEDİN

4

Çocuklarla birlikte küçük pratikler yapabilirsiniz:

- “Bu görsel yapay zeka mı, değil mi?” gibi tahmin yürüttüğünüz mini oyunlar oynayabilirsiniz.
- Google’da görselleri tersine arayabilirsiniz.
- Videolarda ışık-gölge, dudak senkronu, tuhaf detaylar gibi ipuçlarını birlikte konuşabilirsiniz.

OYUNLA ÖĞRENMEYE ALAN AÇIN

5

Oyunlaştırma, eleştirel düşünme ve şüphecilik güçlendirmenin en keyifli yollarından biri. [Harmony Square](#), [Cranky Uncle](#), [Interland](#) gibi oyunlar çocukların dezenformasyon tekniklerini küçük dozlarla deneyimleyerek öğrenmesine yardımcı olur.

Evde veya sınıfta:

- Mini bir “haber odası” kurup çocukların bir konuyu araştırarak kendi haberlerini yazmalarını sağlayabilirsiniz.
- Doğruladıkları bilgiyi kendi cümleleriyle yeniden yazmaları ve podcast, video gibi farklı formatlarda içerik üretmeleri konusunda çocukları teşvik edebilirsiniz.

Kendi haberlerini üretmeleri, çocukların yanlış bilgiyi ve manipülasyon tekniklerini çok daha kolay fark etmelerine yardımcı olabilir.

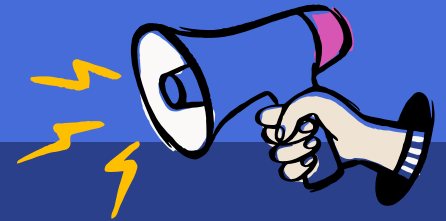

GÜVENLİ ŞÜPHECİLİĞİ DESTEKLEYİN

6

Amaç paranoya yaratmak değil; dengeli ve sağlıklı bir şüphecilik geliştirmek. Çocuklarla şu **temel kuralları** konuşabilirsiniz:

- İçerik çok güçlü duygular uyandırıyorsa hemen inanmayın.
- Çok hızlı yayılıyorsa durup kontrol edin.
- Tek kaynaktan geliyorsa başka kaynaklara bakın.
- Paylaşmadan önce mutlaka doğrulayın.

Çocukların doğru, güvenilir ve yaşlarına uygun bilgiye erişimi bir haktır; bu hak, çocuğun katılım hakkının da temelidir.

Bu hakkın hayata geçebilmesi ise, hem çocukların hem de yetişkinlerin bilgi düzensizliklerine karşı dirençliliklerinin güçlendirilmesi ile mümkün olabilir.